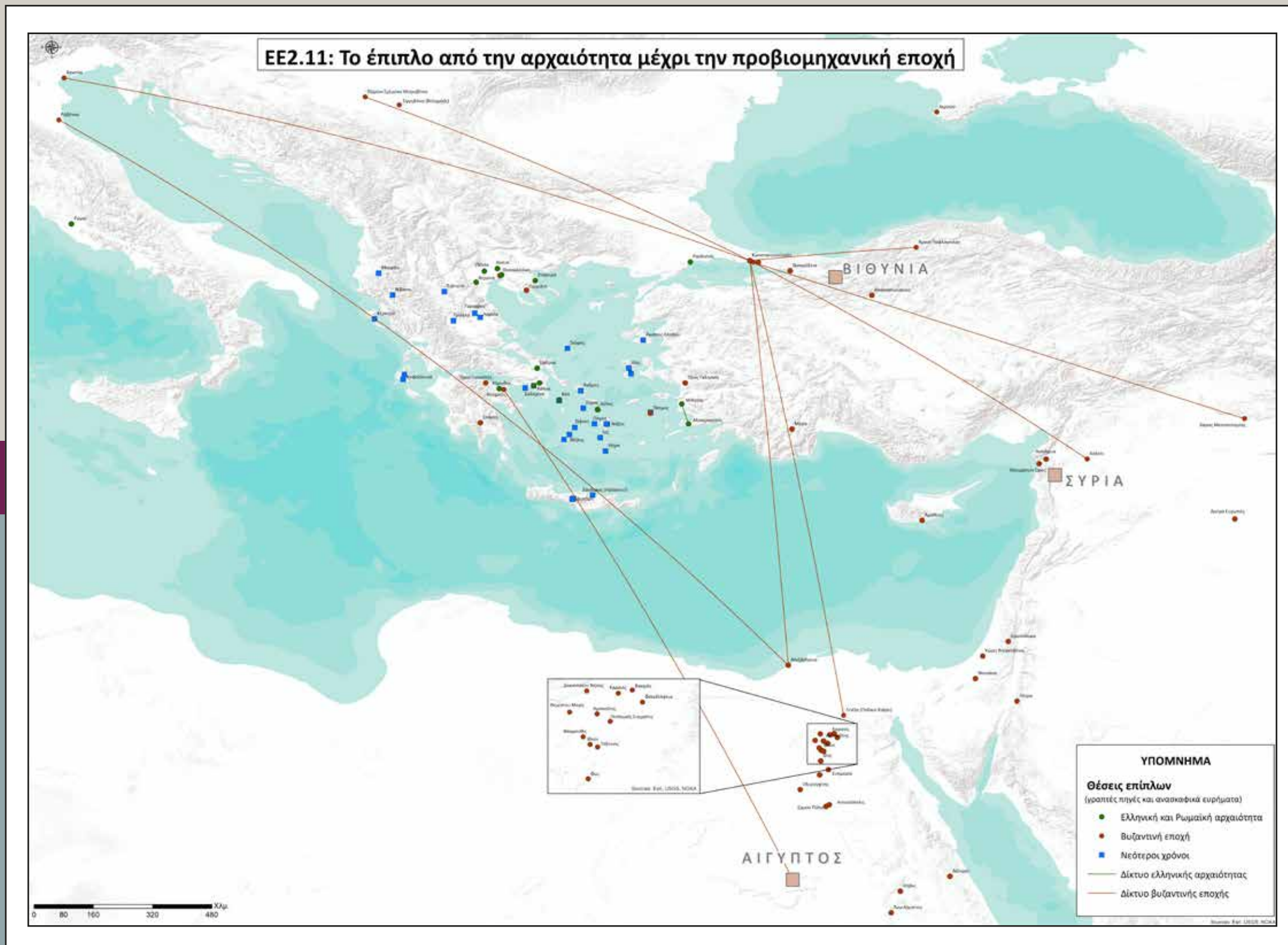

Δίκτυα Αγορών

Το έπιπλο από την αρχαιότητα έως την προβιομηχανική εποχή

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος μελετήσαμε σε βάθος και διαχρονικά την ορολογία των επίπλων και πώς αυτή αλλάζει ή παραμένει εν μέρει ίδια ανά τους αιώνες. Πιο συγκεκριμένα, σε μία ειδικά διαμορφωμένη βάση δεδομένων αποθησαυρίσαμε όρους με τους οποίους περιγράφονται κλίνες, τραπέζια και καθίσματα σε επιγραφές, φιλολογικά κείμενα, επιστολές, βυζαντινούς παπύρους, εκκλησιαστικούς κώδικες, λυτά νοταρικά και άλλα δικαιοπρακτικά έγγραφα. Ανατρέξαμε σε όρους από την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα (Δ. Ανδριανού), το Βυζάντιο (Μ. Λεοντσίνη, Η. Αναγνωστάκης), έως την προβιομηχανική εποχή (Δ. Δημητρόπουλος). Ειδικότερα, όσο αφορά στην **αρχαιότητα**, οι φιλολογικές πηγές (επιγραφές και λογοτεχνικά κείμενα της αρχαίας γραμματείας) μας δίνουν αρκετές αλλά όχι πάντα σαφείς πληροφορίες για τη χρήση τους και παρέχουν ονομασίες, συχνά περισσότερες από μία για έναν και μόνο τύπο επίπλου. Παράλληλα μαρτυρούνται είδη επίπλων που είναι ανασκαφικά άγνωστα (κυλικεία). Φημισμένα έπιπλα, όπως οι Χιακές κλίνες, αναφέρονται στις πηγές χωρίς να είναι γνωστό αν ο όρος υποδηλώνει τόπο κατασκευής ή προέλευση των δημιουργών τους.

Τα **βυζαντινά** έπιπλα αποτελούν κατασκευές που απευθύνονται προφανώς σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις και γούστα, συνεχίζουν εν μέρει την παράδοση της ύστερης αρχαιότητας, διακινούνται ανά εποχές σε όλη, αλλά κυρίως, την ανατολική Μεσόγειο και προσαρμόζονται στις ανάγκες και τις νέες συνήθειες του ανθρώπου της χριστιανικής αυτοκρατορίας. Ειδικότερα τα έπιπλα του Ιερού Παλατίου της Κωνσταντινούπολης, κατασκευασμένα από ξύλο ή μάρμαρο και πολύτιμα υλικά, είχαν οργανικό ρόλο στην υλοποίηση του τελετουργικού τυπικού. Έπιπλα από ελεφαντόδοντο μαρτυρούν προέλευση υλικού από την Αφρική και διακίνηση κατασκευών κυρίως από εργαστήρια της Αλεξάνδρειας, προς Αντιόχεια, Κωνσταντινούπολη και Ιταλία.

Σε **νεοελληνικά** ιστορικά τεκμήρια του 16ου-19ου αι. η ποικιλία των όρων που χρησιμοποιούνται για τη δήλωση οικιακών επίπλων είναι μία ένδειξη ότι τουλάχιστον στα αστικά περιβάλλοντα των υπό βενετική κυριαρχία περιοχών είχε αρχίσει να διαμορφώνεται μία παράδοση εξοπλισμού της οικίας με έπιπλα, κάποιες φορές περίτεχνα. Αντίθετα στην πλειονότητα των σπιτιών, τα έπιπλα ήταν ελάχιστα.